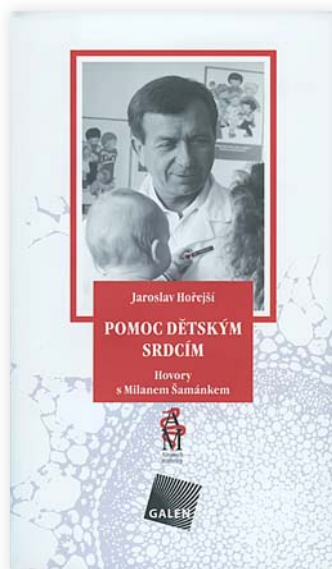

Jaroslav Hořejší: Na pomoc dětským srdcím. Hovory s Milanem Šamánkem

Praha: Galén 2010, 263 stran.

První vydání, vázaný výtisk, ISBN 978-80-7262-650-2, cena 300 Kč.

Kniha vycházející v ediční řadě *Almanach medicíny* nakladatelství Galén mapuje život a práci prof. MUDr. Milana Šamánka, DrSc., jednoho z předních českých pediatrů a dětských kardiologů, zakladatele Dětského kardiocentra v Praze-Motole a systému péče o děti s vrozenými srdečními vadami v České republice. Její autor, šéfredaktor nakladatelství MEDICAL TRIBUNE CZ Mgr. Jaroslav Hořejší, ji připravil ve spolupráci s prof. MUDr. Michaellem Aschermannem, DrSc., jehož vzpomínka také knihu otevírá.

Kniha připomíná mladším lékařům, že za vším, co je dnes již samozřejmostí, je třeba vidět konkrétního člověka, který nejprve musí svou vizi uvést do života svým zaujetím, přesvědčováním, každodenní prací i diplomacií. A takového člověka je štěstí potkat, a když už ne osobně, mohou se s ním seznámit i takto zprostředkovaně, prostřednictvím knihy. Vždyť kdy potkáte člověka, o kterém lze říci, že stál u zrodu celého nového medicínského podoboru!

Ačkoli medicína nebyla jeho vysněným oborem, pediatrie a dětská kardiologie se záhy staly jeho srdeční záležitostí, jimž věnoval celý svůj profesní život. Prof. Šamánek začínal v době, kdy pro děti s vrozenými srdečními chorobami neexistovala perspektiva. I když zhruba od 40. let 20. století byla u nás snaha řešit vrozené srdeční vady chirurgicky, úmrtnost těchto dětí v prvním roce života dosahovala až 87 % a dospělého věku se nedožilo žádné dítě. Ještě v roce 1974 umírala přes veškeré snahy zhruba polovina všech dětí, které se narodily se srdeční vadou a z nichž většina by mohla žít. Bylo to obrovsky stresující pro lékaře a samozřejmě ještě více pro rodiče těchto dětí. Přitom dětí s vrozenou srdeční vadou se každoročně rodí zhruba 4–12 na 1 000 živě narozených, což jen v České republice znamená 400 až 1 200 dětí ročně.

Celoživotním cílem prof. Šamánka bylo co nejvíce zlepšit situaci dětí s vrozenými srdečními vadami. Společně s prof. Hučínem a MUDr. Voříškovou prosadili založení prvního centrali-

zovaného pracoviště v ČR specializovaného na léčbu vrozených srdečních vad u dětí – Dětského kardiocentra při FN v Praze-Motole, které zahájilo svou činnost v roce 1977 a kde každoročně podstoupí vyšetření kolem 750 dětí s vrozenými srdečními vadami a kolem 450 z nich je zde každoročně operováno. Dětské kardiocentrum dnes dosahuje u kritických vrozených srdečních vad (např. Fallotovy tetralogie), u nichž byla dříve zaznamenávána stoprocentní úmrtnost, naprosto špičkových výsledků, srovnatelných s nejlepšími zahraničními pracovišti; dvacetilet se dožije přes 80 % operovaných; třicetidenní mortalita operovaných dětí s vrozenými srdečními vadami je kolem 1 %.

Jako přednosta Dětského kardiocentra prosadil prof. Šamánek v 80. letech zavedení celonárodního programu fetální diagnostiky vrozených srdečních vad s cílem snížit jejich výskyt a optimalizovat jejich léčbu.

Ultrazvukové vyšetření v 16.–18. týdnu těhotenství dnes všechny nastávající maminky berou jako samozřejmost, před 30 lety však takto vyšetřovány nebyly.

Za toto, ve své době unikátní řešení sklízel prof. Šamánek obdiv a uznání na všech světových pediatrických kongresech. Prof. Šamánka znají dětská kardiologové bez nadsázky na celém světě, zvláště když na mnoha světových klinikách působí v roli přednostů a primářů jeho četní žáci.

Prof. Šamánkovi se dostalo během profesního života četných – i mezinárodních – poct, ale nic nemůže být cennějšího než vědomí, kolik dětí se svým týmem zachránil, kolika dětem umožnil dožít se dospělého věku a prožít ho plnohodnotným životem, kolika rodinám pomohl a jak velkému utrpení předešel včasnou diagnostikou kritických srdečních vad neslučitelných se životem.

Kniha dává nahlédnout na osobnost prof. Šamánka nejen jako na profesionála, ale i jako člověka plného životního optimismu a víry v lidi, muzikanta, milovníka života a dobrého vína.

lip